

Forsker i minoriteter vinder demenspris

Rebekka Falsing Strangholt

”Det handler om lighed i sundhedsvæsnet, og det var der ikke,” siger seniorforsker Rune Nielsen om motivationen for sin banebrydende forskning i demensudredning og -behandling af etniske minoriteter. Det har han nu vundet årets forskerpris fra Alzheimerforeningen for.



Seniorforsker Rune Nielsen modtager forskerprisen af blandt andet H.K.H. Prinsesse Benedikte. Seniorforsker Rune Nielsen vinder forskerprisen, som bliver uddelt årligt af Alzheimerforeningen på den internationale Alzheimerdag.

”Det er [...] en særdeles aktiv neuropsykologisk forsker, som har kastet sig over et vanskeligt, men meget vigtigt emne, nemlig hvordan vi udreder, behandler og plejer mennesker med multikulturel baggrund inden for demensområdet,” står der i motivationen fra Alzheimerforeningens forskningsudvalg.

Billeder og en indkøbsliste

Udredningen af demens bygger primært på gennem samtale og kognitive test at dokumentere svækkelse af hukommelse eller andre kognitive funktioner. Der er mulighed for at foretage supplerende undersøgelser, såsom blodprøver og hjernescanninger, for at se om der er en hjernesygdom. Men når det kommer til stykket, er det de kognitive tests som foregår gennem kommunikation, der bedst indikerer, hvorvidt der er mistanke om demens eller ej.

Det er et problem, hvis man ikke er god til dansk sprog og kultur, og man skal udredes for demens i Danmark.



Det har Rune Nielsen, der er neuropsykolog og seniorforsker ved Nationalt Videnscenter for Demens, som en af de første i Europa forsket i og udviklet tests og metoder til, som mere præcist kan vise, om et menneske fra en etnisk minoritet lider af demens eller ej.

”Vi tog al gængs, dansk skoleviden ud af testene, og satte i stedet billeder og viden fra hverdagen, som for eksempel en indkøbsliste, ind,” siger Rune Nielsen.

Stor ulighed i sundhed

Der er en stor ulighed i sundhedsvæsenet, og i bund og grund, mener Rune Nielsen, at hans forskning handler om at sikre, at patienterne får den samme behandling i sundhedssystemet. Netop fordi han både er forsker og kliniker, har han kunnet observere udfordringerne fra flere vinkler.

”Det er det gamle ordsprog, der gælder her: For at behandle folk ens, er man nødt til at behandle dem forskelligt,” siger Rune Nielsen.

Og derfor er der nu særlige procedurer for mennesker med anden sproglig og kulturel baggrund, når de skal udredes for demens.

”Nu er det standard, at man skal bruge nogle andre tests og en tolk i udredning og behandling for at sikre, at patienter får den samme behandling i sundhedssystemet.”

Implementeret internationalt

”Forskningsprojektet har egentlig handlet om at identificere de udfordringer og barrierer, der er i demensudredningen af mennesker fra etniske minoriteter i Danmark og efterfølgende udvikle interventioner til at overkomme udfordringerne,” siger Rune Nielsen.

Det har resulteret i, at han har udviklet tests og metoder til hele udredningsforløbet samt det postdiagnostiske forløb for mennesker fra etniske minoriteter. De tests og metoder er nu implementeret både i Danmark, Norge og Sverige samt store dele af det øvrige Europa, og Rune Nielsen har for alvor slået sig fast som en international kapacitet.

Desuden er der samarbejder i andre dele af verden blandt andet med Libanon, Brasilien og Filippinerne.

”Fordi store dele af de landes befolkning ikke har en lang skolegang, er mange af vores nye metoder og tests også meget brugbare her,” siger Rune Nielsen.

Depression eller demens?

De nye tests og metoder er blandt andet med til at forebygge fejldiagnosticering blandt mennesker fra etniske minoriteter.

Førhen var der en underrepræsentation i demensdiagnoser blandt personer over 65 år og en overrepræsentation blandt personer under 65 år.

”Førhen var der for få minoritetsetniske ældre, som blev diagnosticeret. Det har lagt et kæmpe pres på familierne, fordi de ikke har fået den nødvendige hjælp i tide,” siger Rune Nielsen.

Den tidlige udredning af demens giver både de mennesker, der bliver syge, og deres pårørende en mulighed for at planlægge, hvad der skal ske i løbet af sygdomsforløbet, og det giver adgang til kommunal og demensfaglig hjælp. Det kan være ekstremt udmattende for de pårørende, hvis de er alene om plejen af et menneske med demens, og det kan også påvirke livskvaliteten for mennesket med demens.

”Det er altså virkelig vigtigt, at man ikke står alene, når en demenssygdom rammer,” siger Rune Nielsen.



På den anden side har man også førhen set en overrepræsentation af mennesker under 65 år fra en etnisk minoritet, som har fået en demensdiagnose.

”Flere gange har personen slet ikke haft demens, men en affektiv lidelse som eksempelvis depression. En forkert diagnose kan ende med fejlbehandling, hvilket kan være katastrofalt for et menneske. En affektiv lidelse kan og skal man behandle, så patienten kan blive rask igen.”

FAKTA OM FORSKERPRISERNE:

- Uddeles hvert år på den internationale Alzheimerdag d. 21. september
- Der uddeles to forsker-priser – en inden for klinisk forskning og en inden for basalvidenskabelig forskning
- Det er 20. gang, at Alzheimer-forskningsfondens priser uddeles
- Siden 2003 har Alzheimer-forskningsfonden uddelt midler for i alt 16.045.000 kr.
- Formand for Alzheimer-forskningsfondens bestyrelse er Anders Gersel Pedersen, der blandt andet er tidligere koncerndirektør for forskning og udvikling hos Lundbeck

Oprettet: 21. september 2022